

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับ น้ำมันเชื้อเพลิง รูปแบบ และวิวัฒนาการการกระทำผิด และศึกษาทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องใน การป้องกันและปราบปราม แนวโน้มของการกระทำผิดในอนาคต พร้อมทั้งแสวงหาแนวทาง การบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่เหมาะสม และทันสมัยต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อเสนอมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันและ ปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ รัฐมีความจำเป็นต้องมีรายได้เพิ่มขึ้น การป้องกัน ปราบปรามที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้รัฐจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่เป็น เอกภาพในการป้องกันปราบปรามฯ เพื่อหยุดยั้งการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงทุกรูป แบบอย่างเป็นรูปธรรม

การศึกษาคั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การศึกษาจากภาคสนาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกจาก ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทาง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน เจ้าหน้าที่ตำรวจศูนย์ป้องกันและ ปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (เดิม) และ ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจำนวน 14 ราย โดยสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ปัญหาและรูปแบบของการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

จากปัญหาของการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงได้ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ต่อรัฐและประเทศชาติ เนื่องจากการค่าน้ำมันเดือนเป็นการหลบเลี่ยงภาษีโดยตรง ซึ่งในปีหนึ่ง ๆ รัฐต้องสูญเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษีปีละประมาณ 6,000 ล้านบาท ทำให้ขาดรายได้เพื่อ

นำไปพัฒนาประเทศชาติ การค้าน้ำมันเถื่อนจึงเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับกลุ่มผู้ค้าเป็นจำนวนมาก โดยมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) การลักลอบนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์
- 2) การซื้อฉลากภาษีการส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงโดยไม่มีการส่งออกจริง หรือไม่ใช้ปริมาณที่แท้จริง เป็นการส่งออกน้ำมันอันเป็นเท็จ
- 3) การนำสารละลายไฮโดรคาร์บอน (Solvent) ที่ได้รับการยกเว้นภาษีปลอมปนลงในน้ำมัน
- 4) การใช้หลักฐานการได้มาของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้นำเข้าแล้วนำกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง หรือที่เรียกว่า “ตัวเวียน”

ทั้งนี้ รูปแบบของการกระทำผิดที่กล่าวมาข้างต้นทำให้รัฐสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมาก ทั้งผู้ประกอบการนำเข้าและค้าน้ำมันเสรีก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน โดยสูญเสียรายได้ที่ตนพึงได้รับด้วยความชอบธรรมและชอบด้วยกฎหมาย

ดังนั้น ปัญหาของการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงจึงเป็นปัญหาที่รัฐไม่ควรวางเฉยและละเลย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงพยายามเสนอแนวทางแก้ไขหลาย ๆ มาตรการเพื่อยับยั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการศึกษาเสนอให้จัดตั้งองค์กรป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง

มาตรการการป้องกันปราบปรามของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเห็นด้วยในการจัดตั้งองค์กรป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง โดยองค์กรนี้จะแบบถาวรหรือชั่วคราว ขึ้นกับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งหรือเป็นองค์กรอิสระ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นแตกต่างกัน ดังนี้

- 1) ให้เป็นองค์กรถาวรและอิสระไม่ขึ้นตรงกับฝ่ายบริหาร ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการดำเนินการ ไม่อยู่ในภาวะที่ต้องคอยรับคำสั่งจากฝ่ายบริหาร
- 2) ให้เป็นองค์กรถาวร แต่ยังคงขึ้นกับฝ่ายบริหาร ส่วนจะเป็นหน่วยงานใดนั้นขึ้นอยู่กับพิจารณาาร่วมกันของทุกฝ่าย
- 3) ให้เป็นองค์กรแบบชั่วคราว โดยรวบรวมบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญจากหลายฝ่ายหลายหน่วยงาน เป็นคณะทำงานเฉพาะกิจ เมื่อภารกิจปราบปรามเสร็จสิ้นก็สลาย

คณะทำงาน ทั้งนี้เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงมีเป็นช่วง ๆ และมีหลายหน่วยงานที่ดูแลอยู่ เช่น กองบังคับการตำรวจน้ำ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ก. แผนงานระยะสั้น

จัดตั้งให้มีองค์กรแบบชั่วคราว เนื่องจากการจัดตั้งองค์กรแบบถาวรมีการดำเนินการให้เสร็จสิ้นเป็นไปได้อีก เพราะขั้นตอนและกระบวนการตามระเบียบ กฎหมาย แต่ปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นปัญหาเร่งด่วน และระบาดอยู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทย ดังนั้น รัฐบาลจะต้องจัดองค์กรเฉพาะกิจขึ้นมารับมือกับปัญหานี้โดยตรง โดยการรวบรวมคณะทำงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร และกระทรวงการคลัง เป็นต้น ทั้งนี้ ให้องค์กรฯ ดังกล่าว ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี หรือสำนักนายกรัฐมนตรี

ข. แผนงานระยะยาว

จัดตั้งให้มีองค์กรแบบถาวรขึ้นตรงต่อขึ้นตรงต่อฝ่ายบริหาร เช่น นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาควบคุมบริหารดูแลองค์กร มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ชัดเจน ขจัดปัญหาการเกี่ยงความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมารวมอยู่เป็นศูนย์การปฏิบัติเพียงหน่วยเดียว มีเอกภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งการกำหนดมาตรการป้องปรามลักษณะนี้อาจกระทำได้โดยเพียงการออกมาตรการควบคุมป้องกันของฝ่ายบริหาร โดยไม่ต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่เข้าไปปราบปราม ดังนั้น การกำหนดนโยบายในการป้องกันปราบปรามยังมีความจำเป็นต้องให้องค์กรป้องกันปราบปรามนี้ขึ้นตรงต่อฝ่ายบริหาร

ค. แนวทางส่งเสริมการปฏิบัติการ

- 1) ใช้เทคโนโลยีทันสมัยโดย Computerized ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน
- 2) การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุมากกว่ามุ่งเน้นทางด้านปราบปราม (ปลายเหตุ)

- จัดระบบการบริหารจัดการควบคุมกำกับดูแลของหน่วยงานหลักให้สอดคล้องต่อเนื่องกันเพื่อลดช่องว่างการทุจริต

- ให้เอกชนมีภาระหน้าที่ในการแสดงความถูกต้องของการประกอบการมากกว่าให้เจ้าหน้าที่ลงไปตรวจสอบในรายละเอียด

- ลดมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดและเพิ่มความเสี่ยงที่ผู้ทุจริตจะถูกตรวจสอบพบได้ง่าย

3) การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ประชาคม องค์กร อาสาสมัคร และสังคม เป็นปัญหาสำคัญในอดีตที่จะต้องเร่งส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ของปัญหาต่าง ๆ ได้รับทราบถึงการก่ออาชญากรรมประเภทนี้ว่าที่จริงแล้วมีความสำคัญต่อประเทศอย่างไร โดยใช้สื่อมวลชนเข้ามามีส่วนรวมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนรับรู้และเข้ามามีส่วนรวมในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดดังกล่าว โดยประชาชนจะให้ความสนับสนุน ตรวจสอบและเสนอความเห็น การดำเนินงานของส่วนปฏิบัติการอย่างจริงจังต่อเนื่อง

4) การพัฒนาด้านบุคลากร

- การรักษาองค์ความรู้ของบุคลากรในหน่วยงาน เมื่อมีการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานก็จะมี ความชำนาญและมีประสบการณ์ โดยนำประสบการณ์ในผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานต่าง ๆ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน จะเกิดการยกระดับความรู้และสามารถบันทึกออกมาเป็น “คลังความรู้” จากการทำงาน สำหรับนำไปใช้ในการทำงานให้มีผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้นอีก นอกจากนี้เอามาจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน ก็จะต้องรู้จักไขว่คว้าหามาจากภายนอกหน่วยงานด้วย

- เชิญบุคลากรผู้มีองค์ความรู้จากหลายหน่วยงาน (Specialist) มาถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กันระหว่างบุคลากรจากหลายหน่วยงาน

- การพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทนเพื่อรักษาองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมอย่างต่อเนื่อง และมีระบบการคัดเลือกคนรุ่นใหม่ที่เป็นมาตรฐาน โดยการทดสอบความรู้หรือการทดลองปฏิบัติราชการ หรือการประเมินผลการปฏิบัติราชการ เพื่อพิจารณาถึงคุณภาพในการปฏิบัติงาน การครองคน การครองงานและความซื่อสัตย์สุจริต ฯลฯ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่อง ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งองค์กรในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ที่เป็นองค์กรถาวร

2. ควรมีการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงต่อสังคม รัฐและประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากสังคม รัฐและประเทศเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อม ก่อให้เกิดความเสียหายในภาพรวม

3. ศึกษาเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบกฎหมายของไทยให้มีความทันสมัยเป็นสากล และทันต่อนวัตกรรมสารปลอมปนในรูปแบบต่าง ๆ